

OBČANSKÉ VYBAVENÍ

KONFERENCE AUÚP ČR, DUBEN 2021

Lanškroun – malebné městečko ležící v podhůří Orlických hor s necelými 10 000 obyvateli se mělo letos v dubnu již podruhé stát místem konference, kterou pravidelně, dvakrát ročně, pořádá Asociace pro urbanismus a územní plánování ČR. Podobně jako vloni znemožnila fyzickou účast pandemická situace, nezbylo tedy než atraktivní téma konference – občanské vybavení – již neodkládat. Konference se tak uskutečnila formou streamového přenosu z Prahy, ze sídla Nadace pro rozvoj architektury a stavitelství ve dnech 15. a 16. dubna 2021.

Úvodní slovo patřilo předsedovi AUÚP doc. Petru Durdíkovi a v něm nastoleným otázkám, k jejichž uspokojivému zodpovězení, alespoň částečně, by konference měla přispět. Jak se dnes postupuje při návrhu občanského vybavení a jak je to s občanským vybavením zřizovaným ve veřejném zájmu? Jak podrobná by měla být územně plánovací dokumentace z hlediska jeho lokalizace? Existují ukazatele, kolik zařízení je v území potřeba a potřebujeme tyto ukazatele? Tyto a další nastolené otázky byly předmětem zejména panelové diskuse, osobní kontakt na společenském večeru, kde

se odborné otázky vždy živě diskutují, však citelně chyběl.

S občanskou vybaveností Pardubického kraje seznámil účastníky konference ve svém příspěvku Roman Línek, první náměstek hejtmána, jenž neopomenul zmínit i aktuální projekty z oblasti školství, zdravotnictví a kultury a zdůraznit potřebu kvalitní a dostupné občanské vybavenosti jako jednoho z předpokladů dalšího rozvoje kraje i zvýšení životní úrovně jeho obyvatel.

„Zemská koruna“, tak zní v překladu historický název Lanškrouna, plánovaného hostitelského města konference, které jsme tak měli možnost poznat pouze virtuálně. S jeho občanskou vybaveností nás seznámili starosta města Radim Vetchý a architekt města Oldřich Bittner. Město Lanškroun má územní plán od roku 2012 a dosud nedoznal změn! Město mělo svého hlavního/městského architekta již od roku 2003 a zřejmě i tato skutečnost se výrazně podepsala na kvalitním územním plánu. Vedení města klade důraz i na participaci obyvatel při tvorbě veřejného prostoru.

Jak je tomu s financováním výstavby občanské vybavenosti v Irsku, představil v dalším příspěvku zahraniční přednášející Hendrik van der Kamp z Dublinského technologického institutu. Problémem při budování občanské vybavenosti jsou negativní externality, kdy není vždy možné přenést náklady za její vybudování na konkrétní uživatele. Nový irský zákon o územním plánování z roku 2000 přinesl spravedlivější způsob výpočtu příspěvků na budování veřejné infrastruktury – tzv. program kontribucí pro rozvoj. Tato jasnější pravidla přivítal jak soukromý, tak i veřejný sektor.

Odpolední maraton prvního dne konference nastartovala Veronika Šindlerová příspěvkem o aktualizaci kapitoly Občanské vybavení v internetové publikaci Principy a pravidla územního plánování. Garanty publikace jsou Ministerstvo pro místní rozvoj a Ústav územního rozvoje. Potřeba aktualizace této kapitoly byla dána i novou metodikou Standardy dostupnosti veřejné infrastruktury z roku 2017. Cílem aktualizace byla snaha o přehlednější systematiku občanského vybavení a doplnění plošných nároků vybraných druhů občanské vybavenosti.

Multifunkční centrum Lart (Ateliér 90, 2019)

Na příspěvek navázal autor metodiky prof. Karel Maier, který se ve svém vystoupení zabýval dostupností občanského vybavení v územním plánování obcí. Standardy jsou zaměřeny na posuzování vhodnosti rozvojových ploch pro bydlení z hlediska obslužnosti a dostupnosti veřejné občanské vybavenosti. Jak prof. Maier zdůraznil, územní plánování by mělo důsledně využívat všechny své nástroje k zajištění dostupnosti zejména základní občanské vybavenosti.

Problematice občanského vybavení v oblasti sociálních služeb se věnovala v následující přednášce Vladana Vasková z Odboru sociálních služeb a sociální práce Ministerstva práce a sociálních věcí (MPSV). Základním právním předpisem pro plánování zajištění dostupnosti sociálních služeb je zákon o sociálních službách, který přenáší hlavní kompetence v plánování sociálních služeb na místní úroveň – kraje a obce. Dostupnost sociálních služeb tak zajišťují kraje podle střednědobých plánů rozvoje, na jejichž tvorbě participují obce, zástupci poskytovatelů i uživatelů sociálních služeb. MPSV zpracovává národní strategii rozvoje sociálních služeb a ve spolupráci s kraji určuje parametry jejich dostupnosti.

Následující dvě přednášky se již týkaly konkrétních projektů – Radim Vetchý ukázal zajímavé časosběrné video z výstavby kulturního domu v Lanškrouně. Multifunkční centrum Lart se otevřelo veřejnosti v roce 2019. Centrum má dvě části – zrekonstruovaný historický objekt Langerovy vily (vila šperkaře Langerů z roku 1894) byl propojen s novým multifunkčním sálem s vynikající akustikou. Regeneraci brownfieldu – bývalého průmyslového závodu Perla v Ústí nad Orlicí se věnoval ve své přednášce prof. Michal Šourek. Již pět let po nabytí účinnosti regulačního plánu a sedm let po vyhodnocení architektonické soutěže došlo v areá-

lu k rekonstrukci nejstarších budov, buduje se síť veřejných komunikací a výstavba kulturních zařízení. Panelovou on-line diskusi byl následně ukončen první den konference. Diskutovali akademici i zástupci samosprávy. Odpovědi účastníků panelu na otázky, jaká je současná potřeba pokrytí občanskou vybaveností v sídlech z pohledu samospráv, jaké jsou uplatňované nároky při zpracování územně plánovacích dokumentací, do jaké podrobnosti by měl územní plán definovat konkrétní plochy pro jednotlivá zařízení občanského vybavení, zda je dnes dobře nastavena závaznost dokumentací a zda má být vše v územním plánu, nebo v regulačním plánu, si lze přečíst ve sborníku z konference, který vyjde jako mimořádná příloha časopisu Urbanismus a územní rozvoj č. 3/2021.

Druhý den on-line konference zahájil Norbert Lichý – autor jednoho z oceněných návrhů soutěže Urban Design Award představením svého projektu –

urbanistické restrukturalizace centra města Humpolce. Následující přednáška Ondřeje Flégra se věnovala tématu dostupnosti sociálních služeb a transformaci ústavních zařízení na služby poskytované v komunitě s praktickými ukázkami výsledků transformace v Pardubickém kraji. Petra Trambová, místostarostka Písku, představila dva zajímavé architektonické počiny vzešlé na základě architektonické soutěže – městskou knihovnu a plavecký bazén.

Konkrétnímu příkladu občanského vybavení na místě bývalého průmyslového závodu v Kralupech nad Vltavou se věnoval ve svém příspěvku prof. Tomáš Šenberger. Městský architekt Lukáš Ehl prezentoval práce na konkrétních projektech ve vybraných městech a obcích (Líbeznice, Řevnice, Červený Kostelec).

Závěr konference patřil informacím o vyhlášení soutěže Urbanistický projekt roku 2021 (Jan Fibiger), Politice architektury a jejích nástrojích (Vít Řezáč) a navrhovaným změnám v novém stavebním zákoně (Roman Vodný).

Interiér centra Lart

Atraktivní téma, zajímavé příspěvky, nastolené otázky, některé odpovědi. Tak by se ve zkratce dala shrnout letošní virtuální jarní konference Asociace. Konference byla kvalitně připravena a měla i hojnou účast. Není ale nad tradiční formu, a tak se můžeme těšit na tu podzimní, kde se, doufejme, osobně setkáme.

*Mgr. Tamara Blatová
Ústav územního rozvoje*